

2023-10-05 Nr. NV-2429

ĮSTATYMŲ PROJEKTAI Nr.: TAP-23-1253; 23-1254; 23-1255; 23-1256; 23-1257; 23-1258; 23-1259; 23-1260; 23-1261; 23-1262; 23-1263; 23-1264; 23-1265; 23-1266; 23-1267; 23-1268; 23-1269; 23-1270 TAIS-23-12444(2); 23-12434(2); 23-12433(2); 23-12439(2); 23-12441(2); 23-12435(2); 23-12437(2); 23-12436(2); 23-12438(2); 23-12432(2); 23-12440(2); 23-12431(2); 23-12443(2); 23-12442(2); 23-13621; 23-13622; 23-13624; 23-13625		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO KODEKSO 2.46, 2.47, 2.54, 2.57, 2.62, 2.63, 2.64, 2.66, 2.68, 2.70 IR 2.184 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR SU JUO SUSIJUSIŲ ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	<i>Pasirenkama</i> ☒ Taip ☐ Ne	<i>Teisingumo ministerija</i>	<i>Pasirenkama</i> ☐ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☒ Nesvarstyta <i>Data iš kalendoriaus</i>	<i>Pasirenkama</i> ☒ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☐ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Gražinti tobulinti
Įgyvendina Vyriausybės programą	<i>Pasirenkama</i> ☒ Taip ☐ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 2.66 straipsnio 3 dalyje ir atskiras juridinių asmenų teisinės formas reglamentuojančiuose įstatymuose¹ nustatytas reikalavimas Juridinių asmenų registro (toliau – JAR) tvarkytojui, nepriklausomai nuo juridinio asmens teisinės formos, pateikti ne tik steigimo dokumento pakeitimus, bet ir visą pakeisto steigimo dokumento tekstą. Vadovaujantis CK 2.46 straipsnio 5 dalimi, Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymo (toliau – AI) 12 straipsnio 4, 5 dalimis, Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo (toliau – BĮ) 6 straipsnio 4, 5 dalimis, Lietuvos Respublikos regioninės plėtros įstatymo (toliau – RPI) 18 straipsnio 4 dalimi, Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo (toliau – VSI) 6 straipsnio 6 dalimi, Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymo (toliau – VI) 6 straipsnio 5 dalimi, viešųjų juridinių asmenų, kurių steigėja ar savininkė yra valstybė ir (ar) savivaldybė (-ės), kaip ir kitų viešųjų ar privačių juridinių asmenų, steigimo dokumentai turi būti pasirašyti atitinkamo asmens. Aukščiau nurodyti reikalavimai užtikrina galimybę JAR duomenų gavėjams gauti juridinio asmens steigimo dokumentų aktualią redakciją.

Tačiau be aukščiau nurodytų juridinių asmenų steigimo dokumentų registravimo JAR reikalavimų, teisės aktams, kuriais yra steigiami viešieji juridiniai asmenys, ar kuriais yra tvirtinami viešųjų juridinių asmenų steigimo dokumentai, taip pat yra taikomi ir teisėkūros reikalavimai², kurie skiriasi nuo reikalavimų, taikomų steigimo dokumentų registravimui JAR.

Šiuo metu jokiam įstatyme nėra įtvirtinta, kokių tikslu asmens duomenys tvarkomi JAR. Tai numatyta tik JAR nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. lapkričio 12 d. nutarimu Nr. 1407 „Dėl Juridinių asmenų registro nuostatų patvirtinimo“ 3 punkte, pagal kurį asmens duomenys ir informacija JAR tvarkomi asmens tapatybės nustatymo, JAR objekto registravimo, JAR duomenų teikimo ir JAR objektų apskaitos tikslais.

¹ Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo 6 straipsnio 5 dalis, Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymo 12 straipsnio 6 dalis, Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo 6 straipsnio 8 dalis,

² Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 18, 19 straipsniai.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Siekiant supaprastinti viešųjų juridinių asmenų, kurių steigėja ar savininkė yra valstybė ir (ar) savivaldybė (-ės), steigimo dokumentų rengimo ir registravimo JAR procesą, kad steigimo dokumentams būtų taikomi tik teisėkūros reikalavimai, nedubliuojant jų su steigimo dokumentams keliamais registravimo JAR reikalavimais, CK projektu siūloma numatyti privalomą valstybės ir savivaldybių institucijų teisės aktų, kuriais tvirtinami, keičiami ar pripažįstami netekusiais galios viešojo juridinio asmens steigimo dokumentai, taip pat CK 2.46 straipsnio 3 dalyje nurodyti teisės aktai, t. y. įstatymai ar, jei įstatymai numato, valstybės ar savivaldybės institucijos priimti teisės aktai dėl viešojo juridinio asmens steigimo, pagal kuriuos šie viešieji juridiniai asmenys veikia (toliau kartu – Teisės aktų registre skelbiami steigimo dokumentai), skelbimą Teisės aktų registre. Paskelbus minėtus teisės aktus Teisės aktų registre, tik vieną kartą (nebent šie teisės aktai būtų pripažįstami netekusiais galios), šių teisės aktų Teisės aktų registro objekto identifikacinis kodas privalėtų būti pateiktas JAR tvarkytojui. Tokiu būdu Teisės aktų registre skelbiamų steigimo dokumentų duomenys būtų perduodami iš Teisės aktų registro į JAR per sukurtą technologiniais sprendimais grįstą registrų sąsają. Tokia sąsaja taip pat užtikrintų automatinį duomenų atnaujinimą JAR, kai Teisės aktų registre būtų įregistruojami Teisės aktų registre skelbiamų steigimo dokumentų pakeitimai.

Pagal CK projektu siūlomus pakeitimus viešųjų juridinių asmenų steigimo dokumentų nereikėtų atskirai registruoti JAR, pakaktų teisės aktus (įstatymus ar, jei įstatymai numato, valstybės ar savivaldybės institucijos priimtus teisės aktus dėl viešojo juridinio asmens steigimo, pagal kuriuos šie viešieji juridiniai asmenys veikia, arba teisės aktus, kuriais tvirtinami viešojo juridinio asmens steigimo dokumentai) pateikti Teisės aktų registrui, ir jų identifikacinį kodą perduoti JAR.

Jeigu viešojo juridinio asmens steigėjai (dalyviai) yra valstybė ir (ar) savivaldybės, šio juridinio asmens steigimo dokumentai galės būti tvirtinami kelių valstybės ir (ar) savivaldybių institucijų bendru priimamu teisės aktu (pavyzdžiui, regiono plėtros tarybos nuostatai, kai kurių asociacijų įstatatai).

Atsižvelgiant į tai, kad nuo 2023 m. balandžio 1 d. pasikeitė Vietos savivaldos įstatymo nuostatos ir meras tapo savivaldybės vykdomąja institucija, taip pat į tai, kad ne tik meras, bet ir savivaldybės taryba gali priimti teisės taikymo aktus (t. y. ne tik norminius teisės aktus)³, kuriuos pagal įstatymus privaloma skelbti Teisės aktų registre (*inter alia* savivaldybių tarybų sprendimus, kuriais tvirtinami juridinių asmenų steigimo dokumentai), keičiamas Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymas.

Kitais Projektais atskiras juridinių asmenų teisinės formas reguliuojančių įstatymų nuostatos suderinamos su CK projekte siūlomu nustatyti reguliavimu. Šie Projektai patikslinami ir redakciniu aspektu (atsisakoma perteklinės, analogiškos nustatytai CK 2.46 straipsnio 4 dalyje, nuostatos, numatančios, kad juridinio asmens steigimo dokumentai netenka galios, jeigu jie nebuvo pateikti JAR per šešis mėnesius nuo jų pasirašymo dienos).

Siekiant užtikrinti, kad asmens duomenų tvarkymas JAR atitiktų BDAR reikalavimus, CK projekte siūloma įtvirtinti, kad asmens duomenys JAR tvarkomi asmens tapatybės nustatymo, JAR objekto registravimo, JAR duomenų teikimo ir JAR objektų apskaitos tikslais. Atsižvelgiant į tai, kad registruojant JAR su juridiniais asmenimis susijusių fizinių asmenų (valdymo organų narių, dalyvių, atsakančių pagal juridinio asmens prievoles) duomenis, santykių su juridiniu asmeniu aspektu nėra svarbus faktinės šių asmenų gyvenamosios vietos adresas (jeigu būtų poreikis nustatyti faktinę šių asmenų gyvenamąją vietą, šis duomuo kaupiamas Lietuvos Respublikos gyventojų registre), o tik adresas, kuriuo galima būtų pasiekti fizinį asmenį, įteikti jam dokumentus, taip pat įvertinus CK įtvirtintą JAR viešumo principą, siūloma nustatyti, kad registruojamas ne gyvenamosios vietos adresas, o kitas fizinės vietos adresas – korespondencijos adresas.

Kad JAR būtų tvarkomi tik tie duomenys, kurių reikia tikslui pasiekti (BDAR 5 straipsnio 1 dalies c punkte įtvirtintas duomenų kiekio mažinimo principas), CK projektu siūloma aiškiai nustatyti reikalavimą, kad JAR pateikiamuose dokumentuose nebūtų nurodyta asmens duomenų, kurių pateikimo JAR nenumato CK ar kiti įstatymai.

Siekiant suderinti teisės aktų nuostatas tarpusavyje dėl korespondencijos adreso nurodymo JAR, parengti ABĮ projektas, III projektas, MBI projektas, ŪBI projektas, Advokatūros įstatymo projektas, PDVĮ projektas ir TSĮ projektas. Įvertinus tai, kad asmens duomenys JAR taip pat perduodami iš Juridinių asmenų dalyvių informacinės sistemos (toliau – JADIS)⁴, ir siekiant užtikrinti analogiškų duomenų tvarkymą abėjuose su juridiniais asmenimis susijusiose valstybės informaciniuose ištekliuose (tiek JAR, tiek JADIS), parengti KBKĮ projektas, LPFI projektas ir ŽŪBI projektas.

CK projekte redakciniu aspektu taip pat tikslinamos CK nuostatos, suderinant jas su galiojančiais teisės aktais, arba sprendžiamos praktinės JAR veikloje kylančios problemos.

IGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Projektuose numatytiems nuostatomis įgyvendinti reikės sukurti JAR ir Teisės aktų registro sąveiką bei pritaikyti JAR ir Teisės aktų registro programines priemones. JAR tvarkytojo – valstybės įmonės Registrų centro – preliminariais

³ VSI 71 straipsnio 2 dalis.

⁴ Pavyzdžiui, Akcinių bendrovių įstatymo 12 straipsnio 5 dalis, Ūkinių bendrijų įstatymo 5 straipsnio 4 dalis.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

skaičiavimais reikalingiems darbams atlikti valstybės įmonei Registrų centrui reikės apie 55 tūkst. eurų valstybės biudžeto lėšų, o Teisės aktų registro tvarkytojo – Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos vertinimu jai reikės apie 2 200 eurų valstybės biudžeto lėšų. Projektuose numatyti pokyčiai leistų sutaupyti nuo 13 tūkst. eurų valstybės ir savivaldybių biudžeto lėšų per metus.

STEBĖSENA

Aiškinaujame rašte nurodyta, kad įvertinus valstybės biudžeto planavimo ciklą bei atsižvelgiant į tai, kad įstatymams įgyvendinti reikės sukurti ar pritaikyti informacinių technologijų priemones, Projektą įsigaliojimas numatomas 2025 m. sausio 1d.

Atkreiptinas dėmesys, kad nenumatyta stebėseną, t. y. kas, kokių ir kada veiksmų imsis jeigu nebus numatytas finansavimas reikiamoms sukurti (ar pritaikyti) informacinių technologijų priemonėms ir/ar jos nebus laiku sukurtos.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Projektai be pastabų suderinti su Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Krašto apsaugos ministerija, Kultūros ministerija, Susisiekimo ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (darbo tvarka), Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Užsienio reikalų ministerija, Žemės ūkio ministerija, Finansų ministerija, Valstybine duomenų apsaugos inspekcija, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba, Lietuvos notarų rūmais. Įstatymų projektai taip pat derinti su Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija ir valstybės įmone Registrų centru. Į šių institucijų pateiktas pastabas atsižvelgta arba jos suderintos darbo tvarka. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija, Lietuvos advokatūra, Lietuvos savivaldybių asociacija ir Lietuvos privačių detektyvų asociacija nustatytu laiku pastabų nepateikė.

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabos ir pasiūlymai Įstatymų projektams pateikiami 2023 m. spalio 2 d. išvadoje Nr. NV-2385.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Įstatymų projektų rengėjai siūlo nustatyti, kad registruojant JAR su juridiniais asmenimis susijusių fizinių asmenų duomenis, būtų registruojamas ne gyvenamosios vietos adresas, o kitas fizinės vietos adresas – korespondencijos adresas. Siūlome detaliai pagrįsti, kodėl siekiant pasiekti fizinius asmenis, pasirenkamas asmens korespondencijos adreso registravimas, kuo šis pasirinkimas yra pranašesnis, ar visais atvejais bus užtikrinamas tinkamas fizinių asmenų pasiekiamumas, ar buvo įvertintos kitos alternatyvos (elektroninis paštas, standartizuotas elektorinių duomenų perdavimas ir pan.).

PAŽYMĄ PARENGĖ

Artūras Norkevičius

Viešojo valdymo grupė, vyresnysis patarėjas